

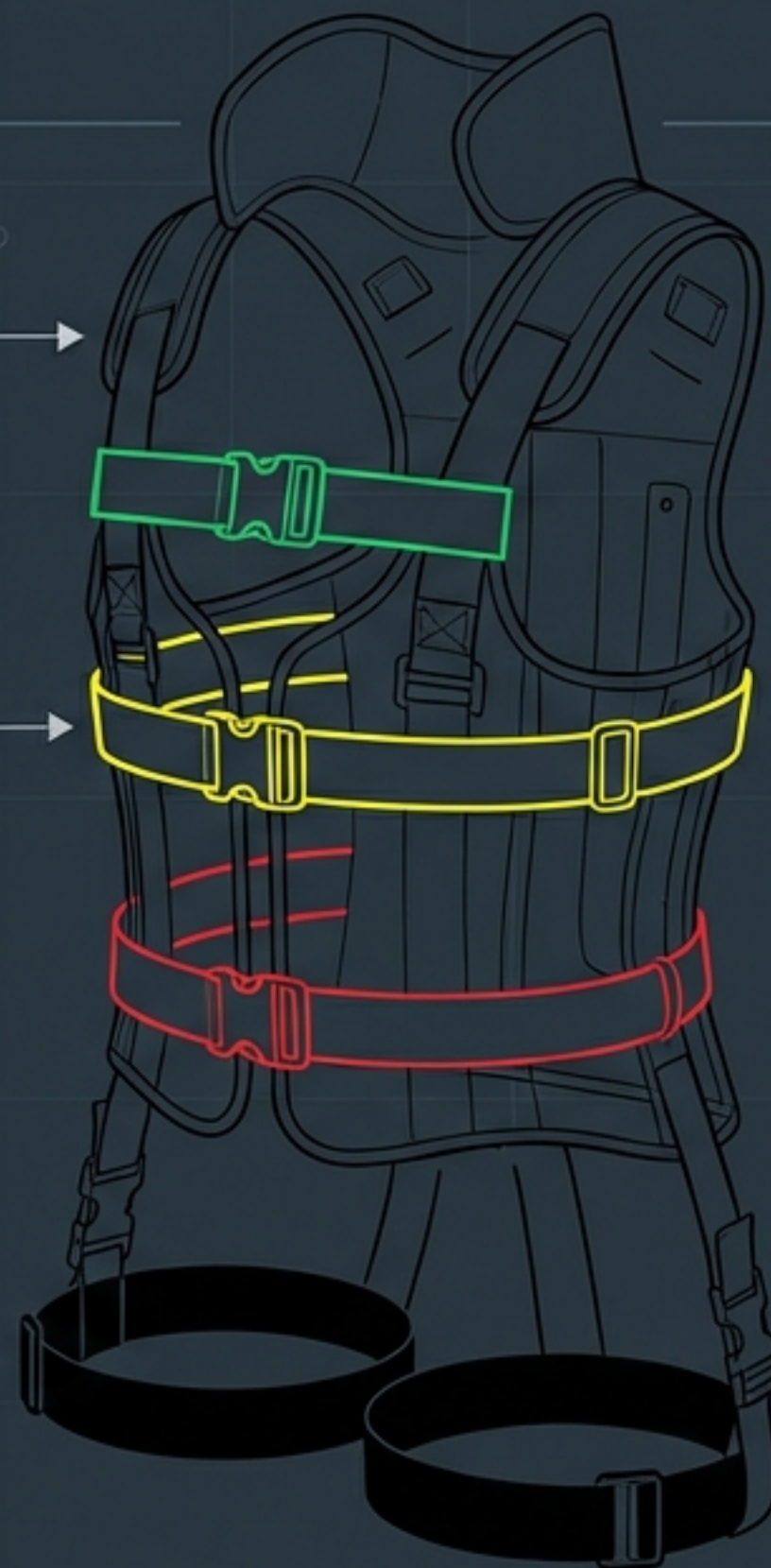
Kendrickovo extrakčné zariadenie (KED) a umenie šetrnej extrikácie

Anatomický protokol, fyziologické riziká a evolúcia
imobilizácie v prednemocničnej starostlivosti

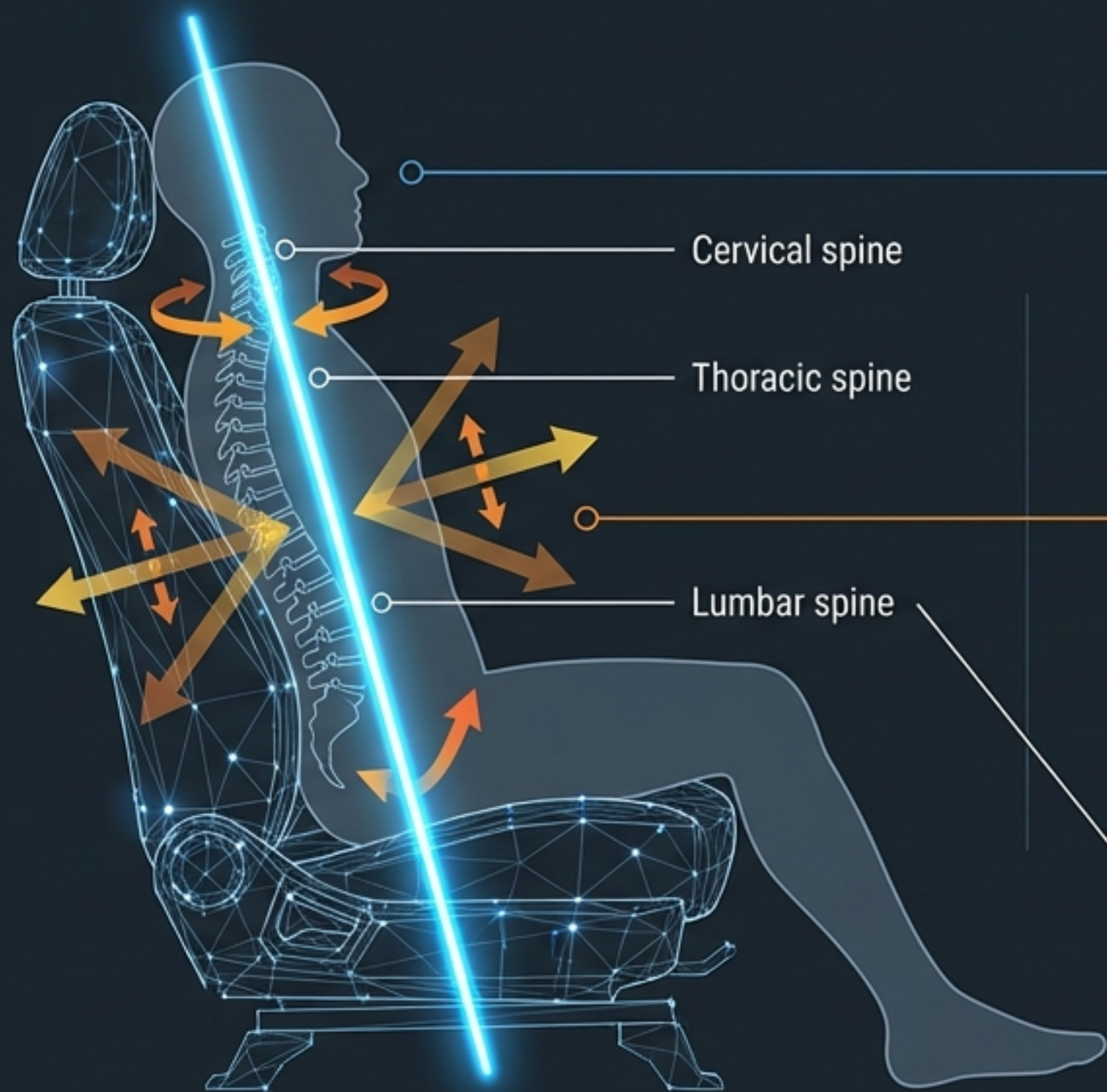
Vznik: 70. roky 20. storočia

Ciel': Semirigidná axiálna fixácia
v stiesnených podmienkach

Čas aplikácie: 3 – 5 minút
(vyžaduje minimálne dvoch záchranárov)

Semirigidná prevencia sekundárneho poškodenia miechy.

Klinická výzva

Extrikácia pacienta zo sediacej polohy (havarované vozidlo), kde nie je možná okamžitá aplikácia chrbticovej dosky.

Mechanizmus účinku

KED nefunguje ako definitívna dlahá. Pôsobí ako dočasný semirigidný exoskelet, ktorý blokuje rotačné a flekčno-extenčné pohyby počas presunu.

Axiálna ochrana

Zabezpečuje zjednotenie hlavy, krku a trupu do jedného mechanického celku, čím eliminuje sekundárnu traumatizáciu miechy.

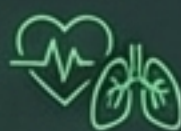
Algoritmus rozhodovania: KED versus Rýchla extrikácia.

**Suspektná trauma chrbtice
v stiesnenom priestore?**

KED

(Čas aplikácie: 3-5 minút)

Indikácie:

- Hemodynamicky a respiračne stabilný pacient.

- Dostupný priestor pre bezpečnú manipuláciu so zariadením za chrbtom pacienta.

- Podozrenie na fraktúru panvy (modifikované použitie ako panvový pás v núdzi).

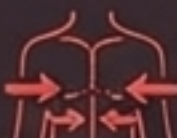
Rýchla extrikácia

(Bez KED)

Kontraindikácie:

- Kritický stav vitálnych funkcií (obštrukcia dýchacích ciest, nestabilná hemodynamika).

- Masívne krvácanie vyžadujúce okamžitú intervenciu.

- Penetrujúce poranenia hrudníka alebo brucha.

- Bezprostredné ohrozenie na mieste zásahu (riziko požiaru).

Revízia setu a anatomická orientácia zariadenia.

Základný korzet

Zabezpečuje plošnú fixáciu trupu.

Fixačný systém hrudníka a panvy

- Stredný popruh
- Dolný popruh
- Horný popruh

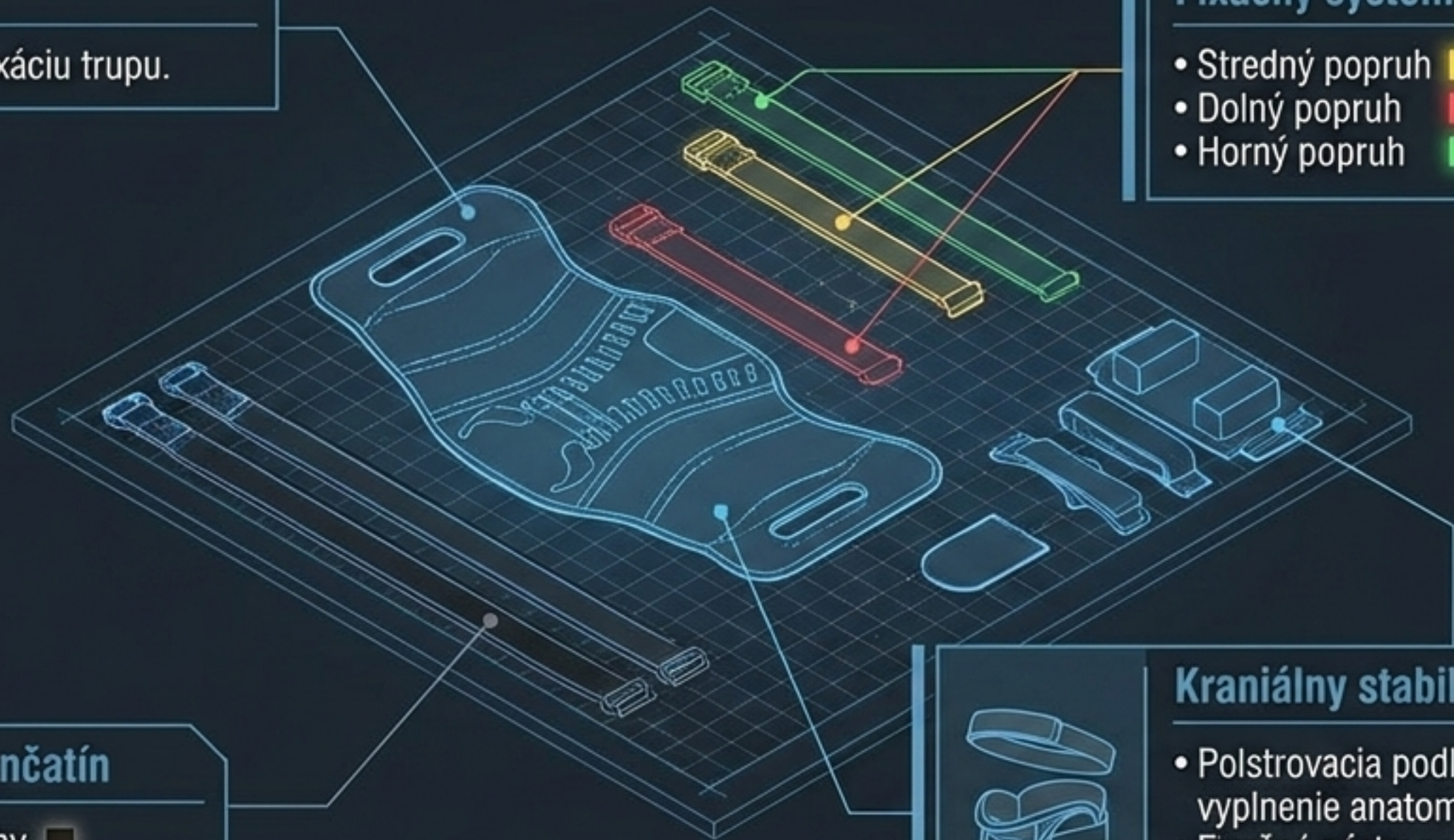
Fixačný systém končatín

- Dva stehenné popruhy

Kraniálny stabilizačný systém

- Polstrovacia podložka pod tylo (na vyplnenie anatomickej lordózy).
- Fixačné pásky na čelo a bradu.

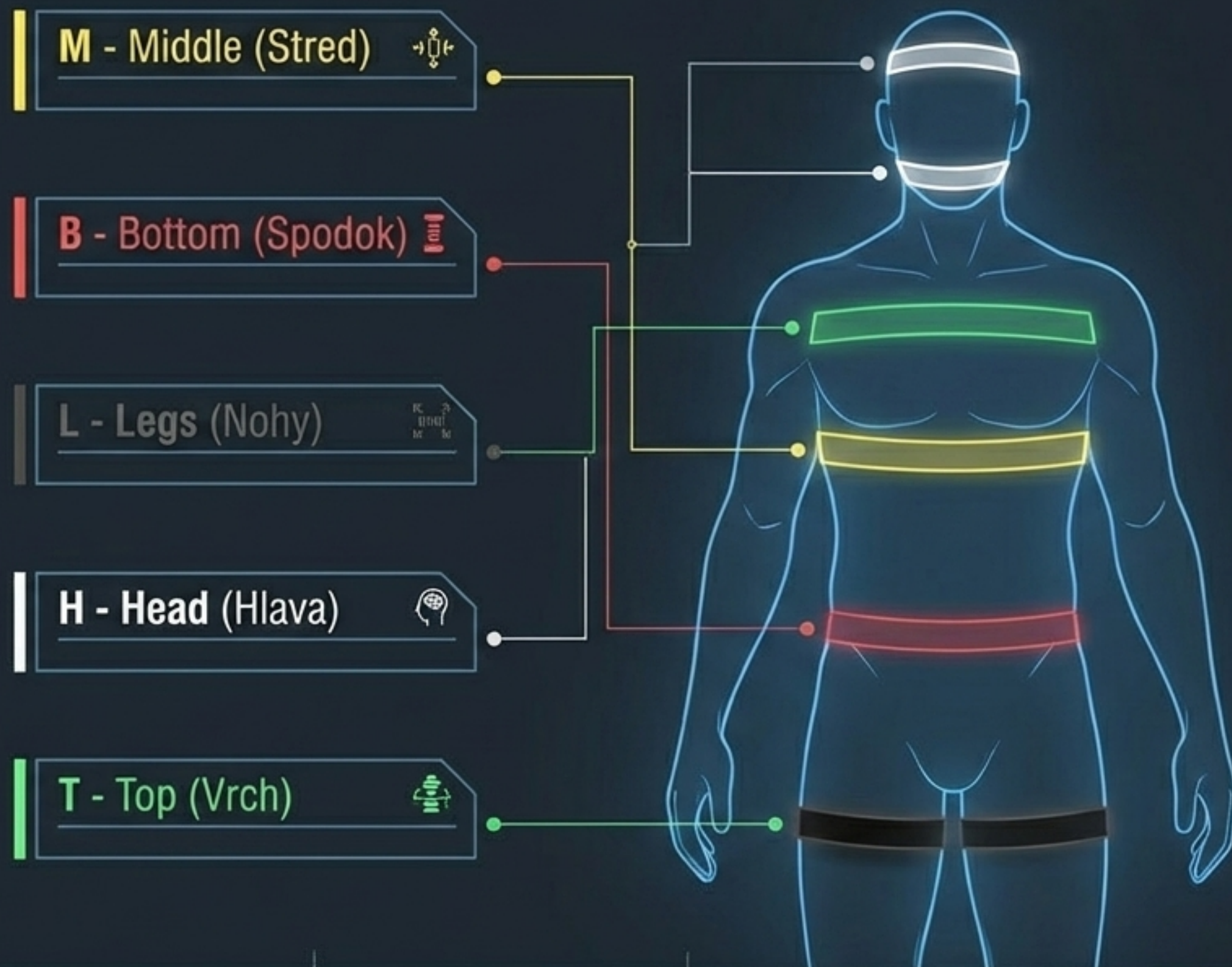
Poznámka: Rigidný krčný golier (Adjustable Extrication Collar) je vždy neoddeliteľnou súčasťou tejto zostavy!

Zlatý štandard aplikácie: Funkčné poradie fixácie.

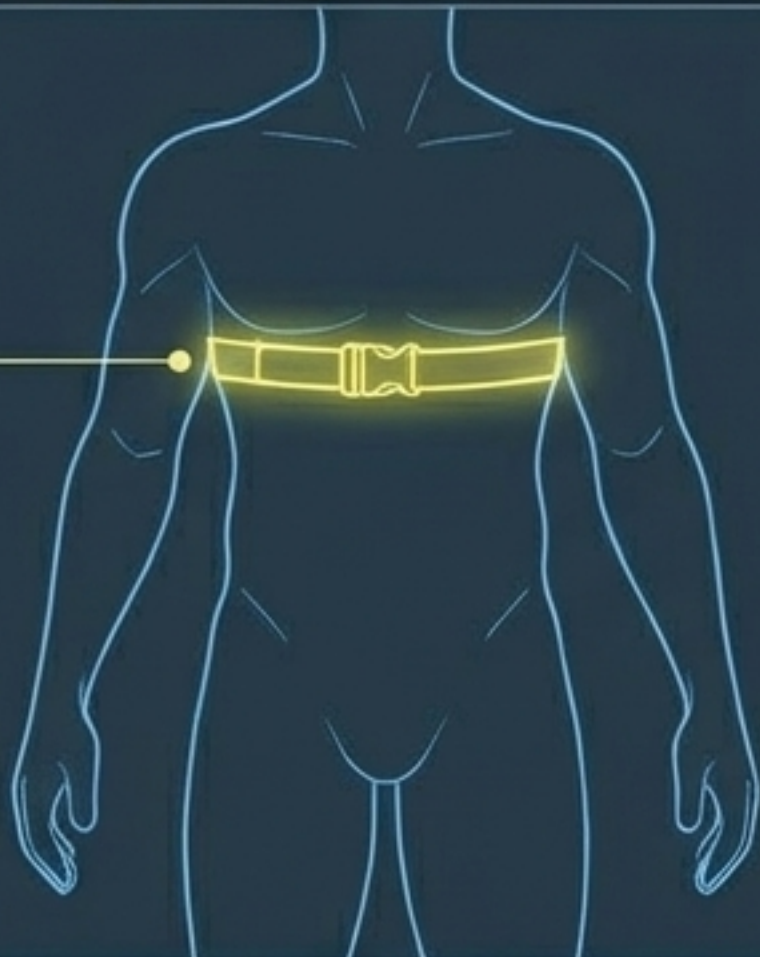
M.B.L.H.T.

Poradie nie je náhodné.
Postup zaisťuje postupnú
stabilitu od najväčšej plochy
k najcitlivejšej osi a minimalizuje
tlak na dýchanie.

Fáza 1: Vytvorenie základnej biomechanickej opory (M-B-L).

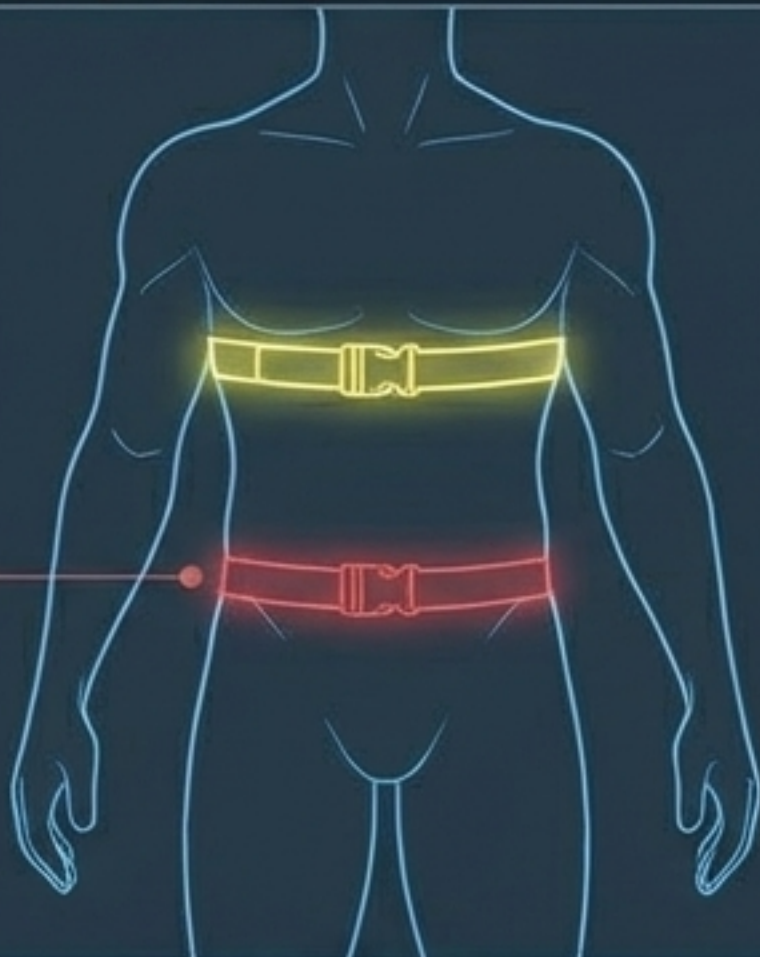
1. M (Middle)

1. M (Middle)

Zapína sa ako prvý. Tvorí kľúčový kotevný bod, pretože zaisťuje najväčšiu kontaktnú plochu zariadenia so samotným telom pacienta.

2. B (Bottom)

2. B (Bottom)

Následná stabilizácia dolnej časti trupu a panvy.

3. L (Legs)

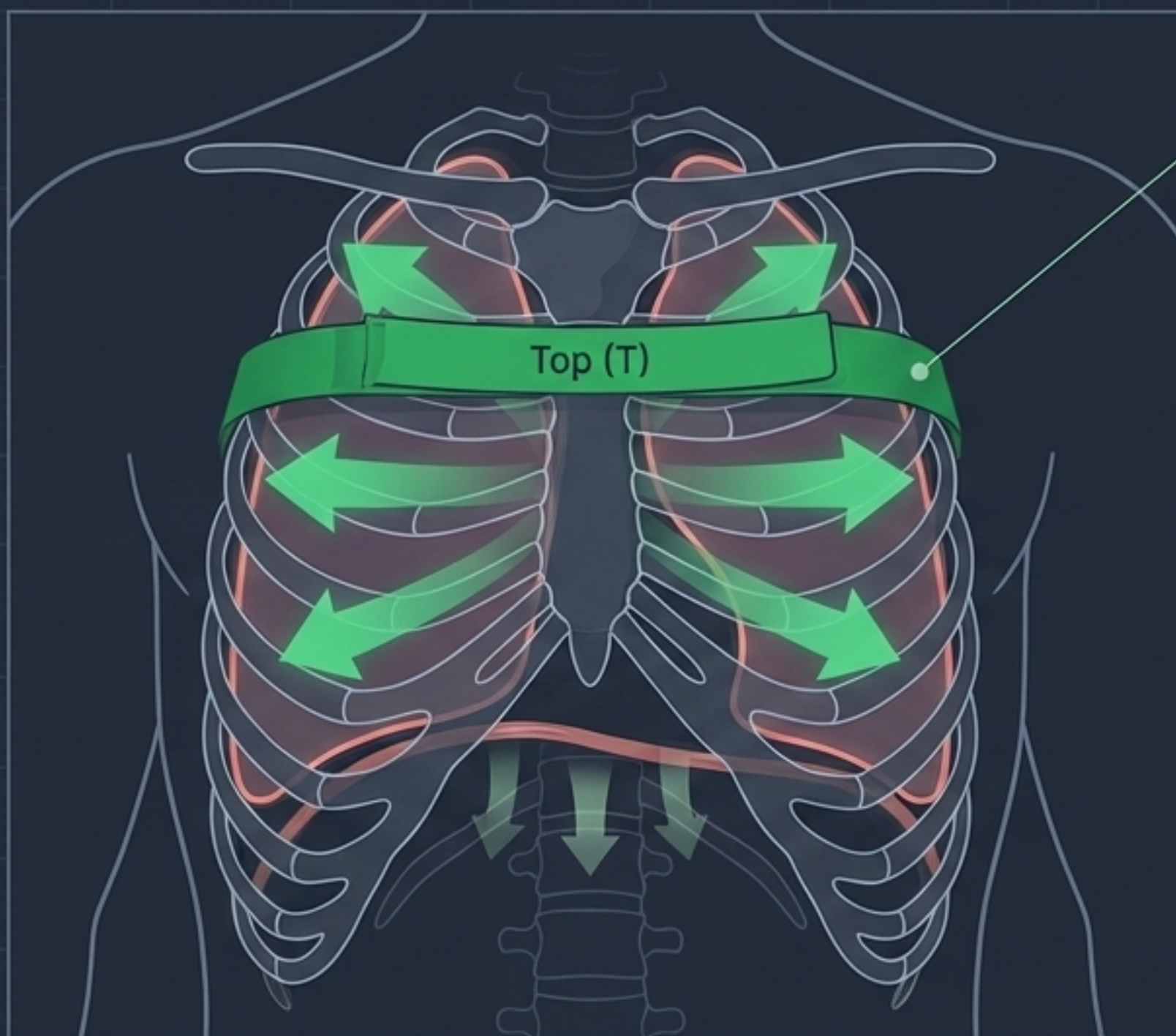
3. L (Legs)

Prevlečenie popruhov pod stehnami v pilovitom pohybe.

Klinické varovanie: Absolútna nutnosť vyhnúť sa tlaku na genitálie. Nesprávne umiestnenie znemožňuje pevnú fixáciu proti vertikálnemu posunu.

Fáza 3: Horný popruh a ochrana dýchania (T).

T (Top): Horný popruh.

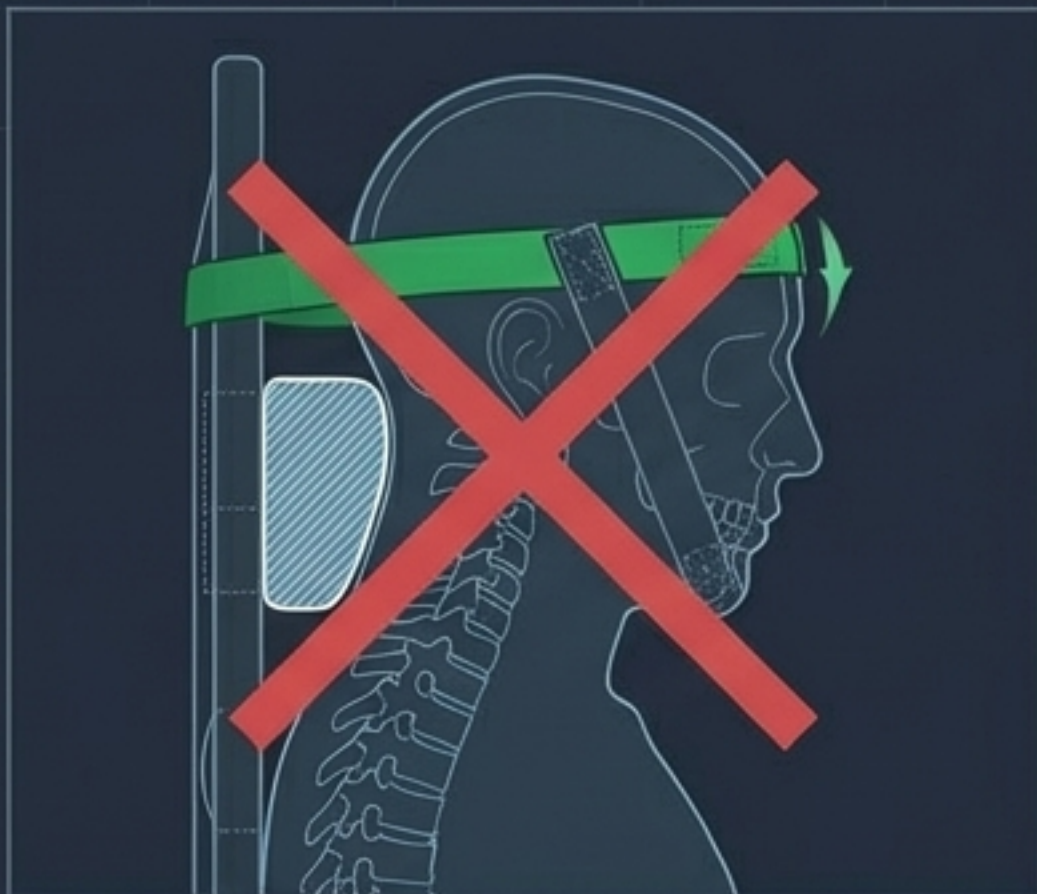
Prečo až na koniec?

- Tento popruh sa úmyselne zapína a doťahuje ako absolútne posledný.
- V niektorých protokoloch sa plne doťahuje až tesne pred samotným presunom pacienta na dlhú chrbticovú dosku.

Fyziologické rúcio:

Minimalizácia obmedzenia exkurzií (voľných pohybov) hrudníka. Voľný vrchný popruh umožňuje pacientovi adekvátne dýchať počas celej, 3- až 5-minútovej procedúry aplikácie predchádzajúcich krokov.

Najkritickejšie mechanické a procedurálne zlyhania.

Chyba 1: Anteflexia hlavy

Príčina: Priskoré utiahnutie horného (zeleného) popruhu pred samotným zafixovaním hlavy.

Následok: Hrudník sa pritlačí k zariadeniu, čo nebezpečne predkloní krčnú chrbticu dopredu.

Chyba 2: Vertikálny posun (Pivot Point)

Príčina: Nedostatočné dotiahnutie čiernych stehenných popruhov.

Následok: Pri vyťahovaní pacienta do výšky sa zariadenie klže nahor. KED stráca fixačnú schopnosť a vytvára nebezpečný tlakový bod na krku.

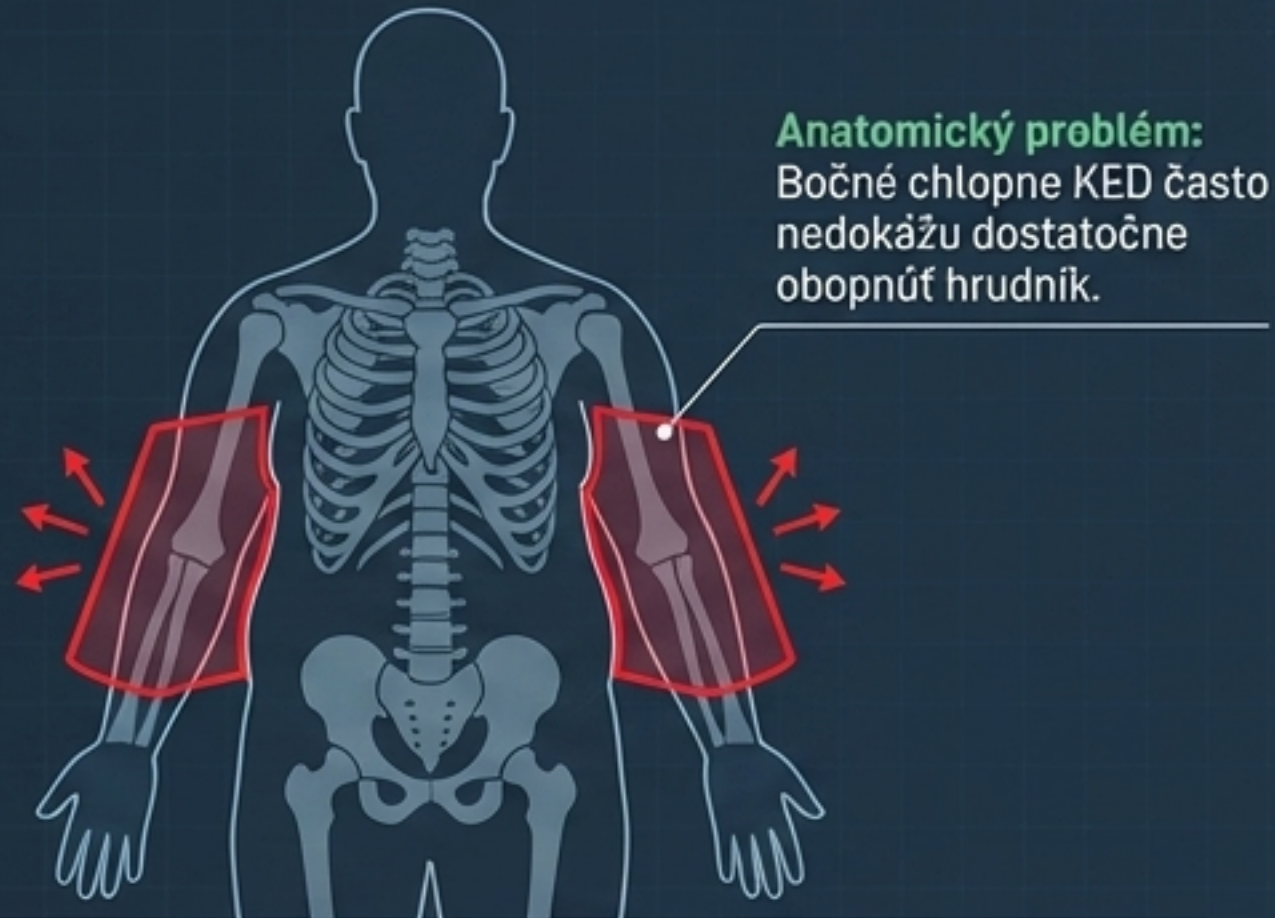
Chyba 3: Absencia manuálnej fixácie

Príčina: Snaha obliecť korzet jedným záchranárom.

Následok: KED vyžaduje minimálne dvoch ľudí. Jeden musí neustále manuálne udržiavať hlavu v neutrálnej polohe až do úplného konca. Bez toho enormne rastie riziko sekundárneho zranenia miechy.

Špecifické morfológie: Obezita a tehotenstvo.

Pacienti s vysokým BMI (Obezita)

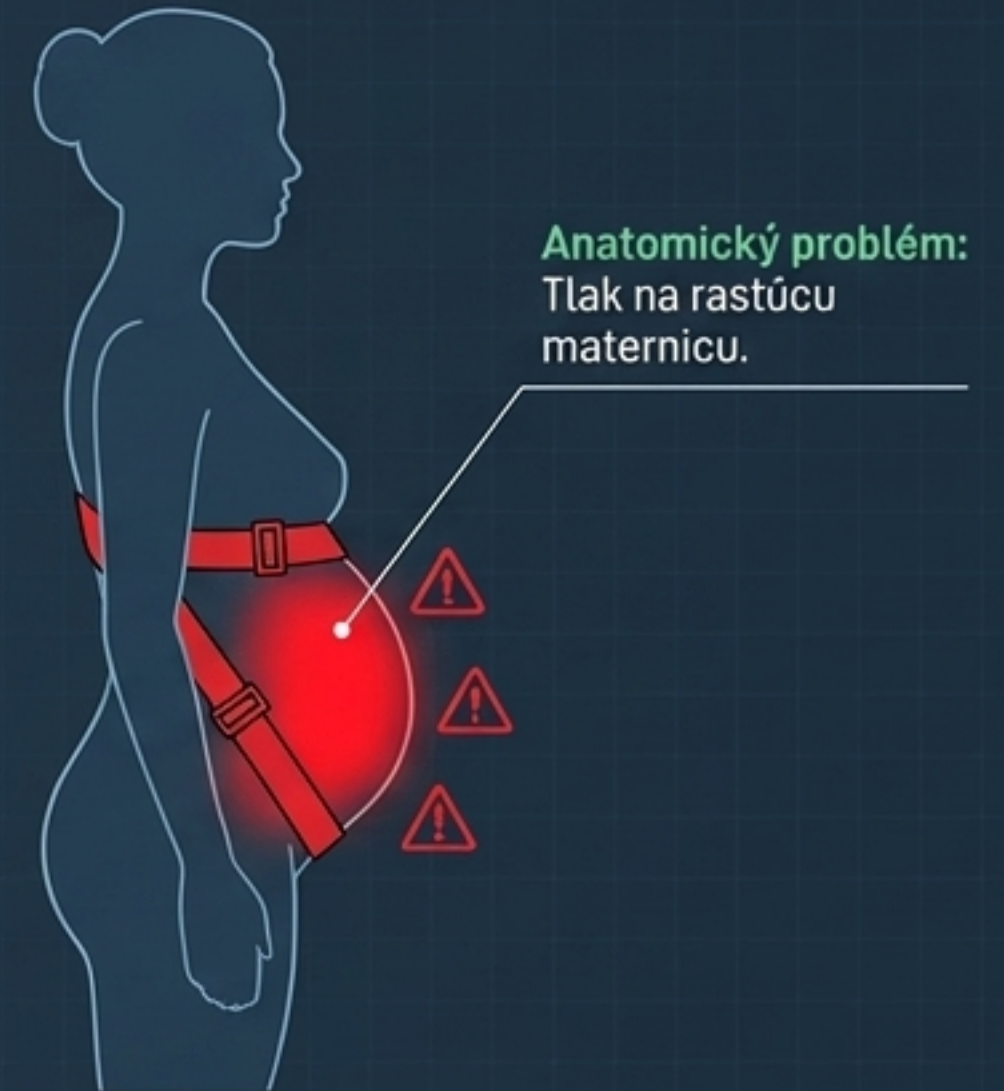

Klinický paradox:

Snaha o násilné dotiahnutie a použitie KED u veľmi ťažkých pacientov preukázateľne spôsobuje väčší nežiaduci pohyb krku a chrbtice než obyčajná rýchla extrikácia.

Priorita: Sústrediť sa na rigiditu vertikálnej osi, nevnucovať zapnutie chlopni za každú cenu.

Tehotné pacientky

Priorita: Pri aplikácii dolného (červeného) hrudného popruhu je nevyhnutná striktná eliminácia tlaku na fundus maternice.

Pediatrický pacient: Výzva neštandardných proporcií.

Štandardný dospelý
(Normálna proporcia)

KED

Pediatrický pacient
(Neštandardná proporcia)

KED

**Masívny priestor
v oblasti chrbta
(Veľká hlava)**

Nutnosť radikálneho
vypodloženia pre
udržanie osi.

Deti nie sú zmenšeniny dospelých:

- **Masívne polstrovanie:** Kvôli veľkej hlave vzniká obrovský priestor v oblasti chrbta a bokov. Na elimináciu voľnosti pohybu a udržanie osi je nutné radikálne vypodloženie voľných priestorov.

- **Vizuálna kontrola:** Masívne polstrovanie nesmie brániť vizuálnej kontrole exkurzií hrudníka a brucha pre neustále sledovanie vitálnych funkcií.

- **Riziko vzdoru:** Deti sa fixácii bránia a môžu sa z bežných popruhov vyvliecť.

- **Zlaté pravidlo:** Ak sú k dispozícii, vždy uprednostnite špecializované detské imobilizačné pomôcky.

Klinický paradox: Ochrana chrbtice verzus kolaps pľúcnych funkcií.

Fyziologická cena za imobilizáciu:

Nasadený klasický korzet chráni miechu, ale pôsobí ako rigidný zverák na hrudný kôš.

Klinické dáta:

Merania po nasadení KED ukazujú signifikantný a okamžitý pokles usilovnej vitálnej kapacity pľúc (FVC) a úsilného výdychového objemu (FEV1).

Rizikové skupiny:

Tento kompromis je kritický a hrozí rýchlou hypoxiou u pacientov s:

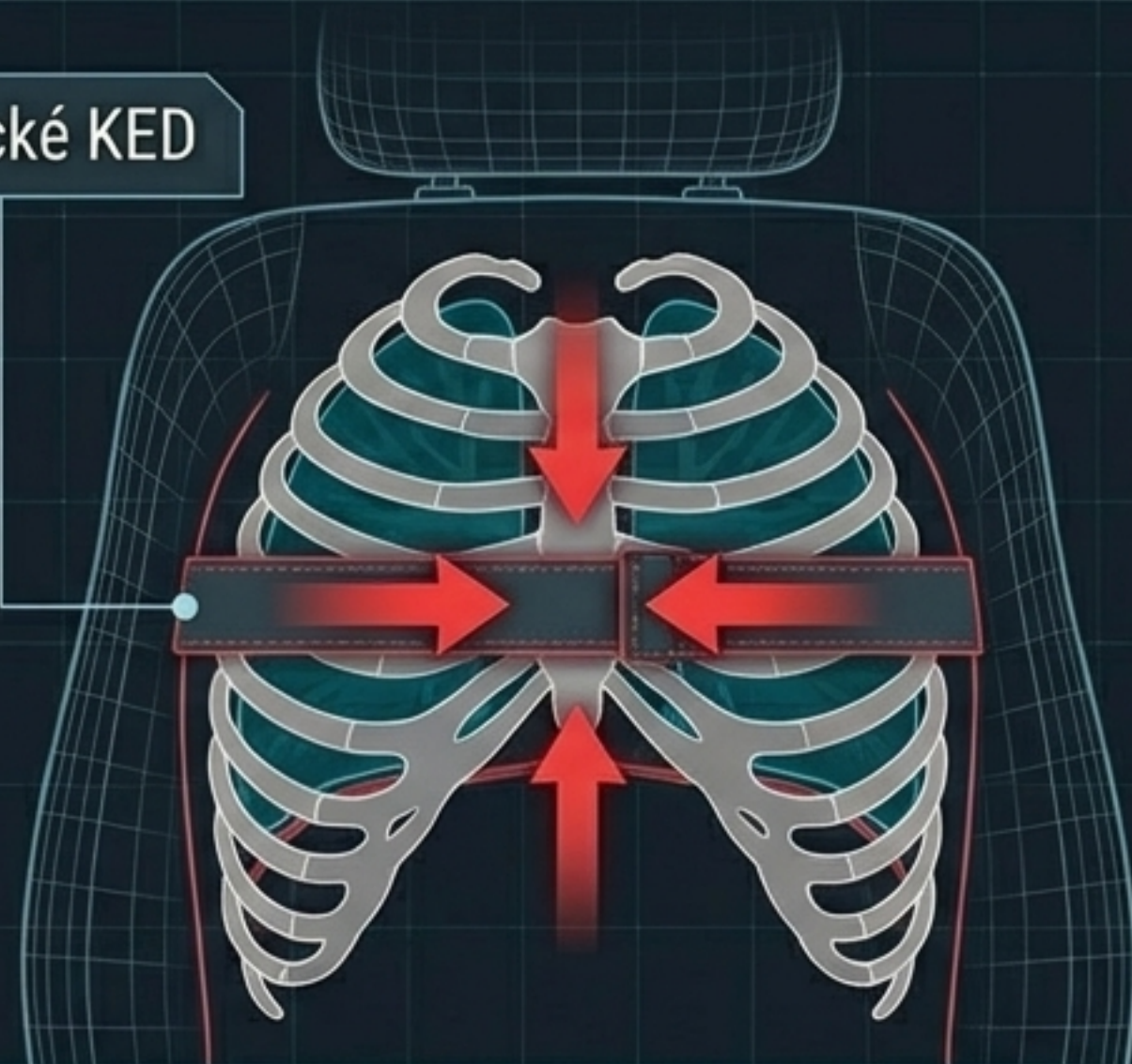
- Poraneniami hrudníka.
- Zníženou kardiorespiračnou rezervou.
- Dlhým transportným časom v zafixovanom stave.

Evolučná matica: Klasické KED verzus KED-XT.

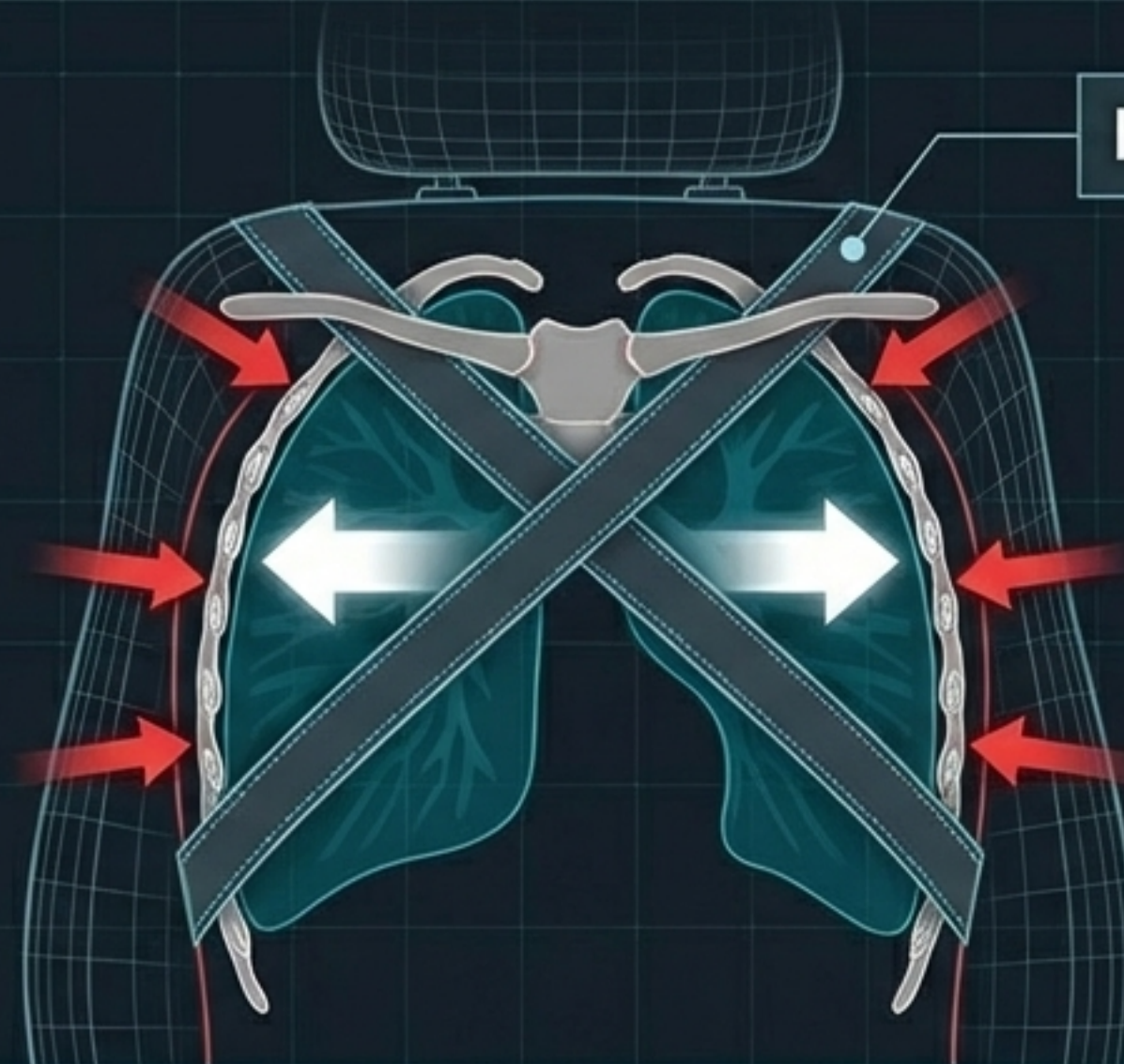
Dimenziálny parameter	 Klasické KED	 Nové KED-XT
Geometria popruhov	Horizontálne usporiadanie	Šikmé upínanie (tvar písmena X)
Tlak na brušnú stenu	Vysoký (plošná kompresia)	Výrazne redukovaný
Dopad na dýchanie (FVC)	Výrazný pokles kapacity u všetkých	Miernejší pokles, lepšia funkcia pľúc
Tolerancia u obéznych	Zlá (zhoršenie dýchania a mobility)	Výrazne lepšia znášanlivosť

Biomechanika inovácií: Prečo KED-XT umožňuje dýchať.

Klasické KED

KED-XT

Mechanika X upínania:

Klasický dizajn ťahoval pacienta ako korzet, blokujúc prednú a bočnú expanziu rebier. Inovatívne prekríženie popruhov pri modeli KED-XT presúva vektory tlaku mimo brušnú oblasť a najpohyblivejšiu časť hrudníka. Výsledok: Pacient s KED-XT je pevne fixovaný v osi, no jeho dýchacie svaly a bránica nemusia prekonávať konštantný mechanický odpor zariadenia.

Syntéza: Trijáž šetrnej extrikácie.

Mechanická Stabilita
(Miecha)

Časová Rezerva
(Krvácanie / Prostredie)

Mechanická
Stabilita

Časová
Rezerva

Majstrovská
Extrikácia

Fyziologická Rezerva
(FVC / Dýchanie)

Záver: Imobilizácia nie je neutrálny úkon.

- KED nie je len kus plastu a suchého zipsu; je to vážna klinická intervencia s fyziologickou cenou.
- Úspech záchranára nezávisí len od bezchybnej aplikácie
- Nová generácia zariadení ako KED-XT posúva hranice možného, no ultimátnym nástrojom prežitia zostáva klinický úsudok posádky – vedieť, kedy chrbticu fixovať, a kedy pacienta okamžite vytiahnuť.

- Úspech záchranára nezávisí len od bezchybnej aplikácie mnemotechniky M-B-L-H-T, ale od pochopenia tohto kompromisu.